

Ročník XXXXI. 1/2010

január - február

don bosco

dnes

Heslo 2010

Predstavenie

Téma

Saleziáni dona Bosca kráčajú s Rómami

Zaujímavosť

Salezián medzi trapistami

Don Bosco dnes

Časopis pre saleziánsku rodinu, priateľov a dobrodincov dona Bosca

1/2010
Ročník XXXXI.

Časopis vychádza 6 x do roka, rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ
Saleziáni don Bosca – Slovenská província
vo vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor
Rastislav Hamráček SDB

Redakčná rada
Jozef Kupka SDB
Andrea Miklovicová FMA
Ľubo Šulko ASC
Zuzana Matejčková
zástupca VDB

Jazykové úpravy
Mariana Gerátová

Grafická úprava a zalomenie
Juraj Martiška

DTP spracovanie
Aurel Valábek

Distribúcia
Ladislav Katona
Tlač
VKÚ, a. s. Harmanec

Registrácia
MK SR č. EV3448/09

Milodary
na saleziánske dielo
Finančnú podporu pre prácu saleziánov na Slovensku i vo svete môžete posielat na účet: 29330-062/022 , VS 0036

Adresa redakcie
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
tel.: 02 / 55 57 22 26
E-mail
dbd@donbosco.sk

www.saleziani.sk

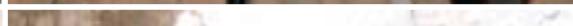
obsah

6

január – február

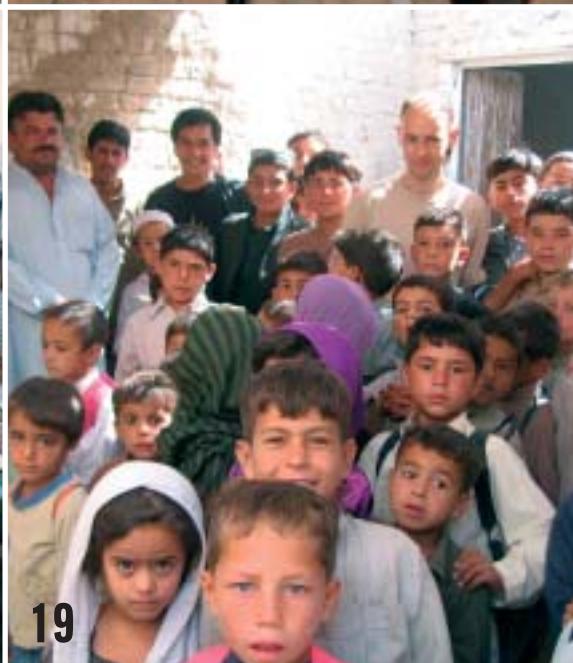
15

11

19

Pohľad na saleziánsky svet – Saleziánsky pohľad na svet

Misie

19 Z krajiny púšte, skál, vojakov a moslimov

FMA 70 rokov na Slovensku

20 Saleziánky za ostnatým drôtom

Heslo 2010

4 Predstavenie Hesla 2010

Správy

6 Misie, Šport, Zo sveta

Téma

10 Saleziáni dona Bosca kráčajú s Rómami

11 Poštárka

14 Budúcnosť je spätá s Rómami

Aktualita

22 Škola pre každého chalana

Výchova

24 Objavme znova spolunažívanie

Neustále d'akujme

Drahí členovia saleziánskej rodiny, milí dobrodinci a všetci ctitelia dona Bosca na Slovensku!

Srdečne vás všetkých pozdravujem v novom roku 2010 ako ten, kto nesie zodpovednosť za saleziánske dielo na Slovensku a chce byť verným nasledovníkom dona Bosca. Prajem vám Božie požehnanie do celého roku a ochranu Panny Márie.

Toto požehnanie vnímam veľmi silno takmer na každom kroku a dennodenne zaň d'akujem. Saleziánska rodina rastie a don Bosco je na Slovensku stále aktuálny a má čo povedať mladým aj starším! Neustále za to d'akujme a tešme sa!

Na nový rok nám dáva náš hlavný predstavený don Pascual Chávez, súčasný don Bosco, toto heslo: „*Pane, chceme vidieť Ježiša*“ – pri-nášajme evanjelium mladým podľa príkladu dona Rua ako opravdiví učenici a zanietení apoštoli. Je to motto pre celý saleziánsky svet a my sa ho budeme snažiť naplniť. Don Rua bol prvý nástupca dona Bosca a zomrel v roku 1910. Tento rok si teda pripomíname sté výročie jeho smrti. V našom časopise sa budete môcť bližšie zoznámiť s touto osobnosťou saleziánskych dejín a taktiež sa budeme s vami deliť so skúsenosťami pri ohlasovaní evanjelia.

Hlavný predstavený dáva každý rok aj misijný úmysel pre saleziánsky misijný deň. Určuje projekt, na ktorý celosvetová saleziánska rodina upriami pozornosť myšlienkami, modlitbami i finančnou alebo inou podporou. Pre tento rok vybral ako hlavný projekt prácu s Rómami v Európe. Názov misijného dňa znie: Saleziáni dona Bosca kráčajú s Rómami. Z projektu sa budú podporovať tri saleziánske diela – v Maďarsku, v Bulharsku a na Slovensku. Z tohto dôvodu sa konala koncom novembra 2009 v Košiciach medzinárodná konferencia pod názvom Preventívny systém v rómskom svete. V časopise nájdete informácie o tejto akcii a aj články o pastorácii Rómov. Môžeme skromne povedať, že celý saleziánsky svet sa pozerá tento rok aj na nás, na našu prácu s Rómami a podporuje nás. Myslím, že don Bosco má z toho tiež radosť. Do tretice budú na Slovensku tento rok oslavovať 70 rokov príchodu naše sestry saleziánky – Inštitút dcér Márie Pomocnice. Spoločne s nimi budeme d'akovať za ich prítomnosť, za ich prácu a za svedectvo života. Pri tejto príležitosti navštíví v máji Slovensko ich generálna predstavená sestra Yvonne Reungoat. Bude to veľká udalosť pre celú saleziánsku rodinu.

Toto sú hlavné medzníky na začiatku nového roka, ktoré nás ako saleziánsku rodinu čakajú. Vstúpme preto s radosťou a nádejou, ktorá pochádza od narodeného Krista do veľkého Božieho dobrodružstva v roku 2010. Radosť je sprievodným znakom veriaceho človeka a don Bosco ju dokázal svojím životom rozdávať a odovzdávať. S jeho pomocou a na jeho príhovor budujme radostnejší svet na Slovensku!

Požehnaný rok 2010 Vám zo srdca praje

Karol Maník, provinciál

22

28

História
26 Jedinečná slovenská škola
svetového formátu

Zaujímavosť
28 Salezián medzi trapistami

Rok Michala Ruu
30 Premenil prameň na potok...

Nezabúdame
31 Don František Kollár

heslo 2010

Predstavenie Hesla 2010

Pascual Chávez Villanueva

**„Nie je nič krajšie, ako poznať Krista
a odovzdávať druhým priateľstvo s ním“
(porov. Benedikt XVI., *Sacramentum Caritatis*, 84).**

Pri príležitosti stého výročia smrti dona Michala Ruu, vynikajúceho vzoru vernosti donovi Boscovi a jeho charizme, chceme pozvať celú saleziánsku rodinu, aby žila a pôsobila ako skutočné hnutie Ježišových učeníkov a apoštolov a aby všetko svoje úsilie vložila do evanjelizácie mladých.

Evanjelizačné úsilie je ovocie a dôsledok identity Ježišovho učeníka, ktorý ho nasleduje a stáva sa horlivým misionárom. Takto chceme aktívne prijať výzvu pomáhať mladým, „aby sa naučili pozerať na každého človeka nielen svojimi očami a neriadili sa len svojimi citmi, ale aby hľadeli aj z perspektívy Ježiša Krista“ (porov. Benedikt XVI., Deus caritas est, č. 18).

Heslo 2010 je zamerané na evanjelizáciu mladých.

„Pane, chceme vidieť Ježiša“ – Prinášajme evanjelium mladým podľa príkladu dona Ruu ako opravdiví učeníci a zanietení apoštoli.

Saleziáni dona Bosca si na 26. generálnej kapitule (GK) uvedomili naliehavosť evanjelizácie a nevyhnutnosť dať do centra pozornosti osobu Ježiša Krista: „Evanjelizáciu vnímame ako prvoradú naliehavosť nášho poslania, sme si vedomí, že mladí majú právo počuť ohlasovanie Ježišovej osoby ako prameňa života a príslub šťastia v čase i vo večnosti“ (26. GK SDB, č. 24).

Saleziánky – dcéry Márie Pomocnice na svojej 22. GK zase podčiarkli, že to, čo nás podnecuje, je Božia láska: „Večeradlo, miesto, kde sa apoštoli zdržiavalí pospolu, nie je miestom trvalého bývania, ale východiskovým bodom uskutočnenia poslania. Duch ich premieňa z ustráchaných ľudí na horlivých misionárov plných odvahy a oni prinášajú na cesty sveta radostnú zvest o zmŕtvychstalom Ježišovi. Láska nás pohýna k tomu, aby sme vyšli zo seba a kráčali k novým obzorom a tak sa stali darom“ (22. GK FMA, No najväčšia je láska, č. 33).

správy

Médiá

Saleziánska mediálna škola MeŠ má prvých prvákov

Koncom októbra odštartoval prvý ročník česko-slovenskej série kurzov Mediálnej školy MeŠ v rámci projektu Myslím globálne, tvorím v médiách. Nádejní žurnalisti zo sale-

ziánskych stredísk sa počas štyroch kurzov budú venovať heslám: vidím, žijem, tvorím, dávam. Na prvom kurze sa devätnásť mladých zo Slovenska a jeden český účastník učilo

spracúvať informácie do žurnalistických textov. „Je to pre mňa výborná skúsenosť. Vyskúšali sme si písanie správy, získavanie informácií na reportáž priamo v teréne, zažili sme tlačovku,“ hodnotí účastníčka kurzu Baška Hulinová. Okrem toho si mladí rozšírili poznatky o výhodách aj nevýhodách internetu a tiež o zásadách bezpečnosti. Nedelňý program uzavrieri rozvojové témy o extrémnej chudobe vo svete a o budovaní partnerstva s krajinami tretieho sveta. Paralelný český kurz prebehol dva týždne skôr v Brne. MeŠ zabezpečuje česko-slovenský saleziánsky co-mediálny tím pod hlavičkou mládežníckej organizácie Laura. Projekt podporuje Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu.

Veronika Belušková,
účastníčka prvého ročníka MeŠ

Šport

Volejbalistky pridali do zápasov „štááávu“

Strediská Košice a Bratislava Mamateyka sa stali druhú novembrovú sobotu dejiskom volejbalového zápolenia dievčenských družstiev z celého saleziánskeho Slovenska. Turnaje vo volejbale sa tu konali v rámci projektu Pridaj svoju štááávu, ktorý v združení Laura koordinujú Adriana Pienčáková a sr. Lubica Mervová. „Myšlienkom podujatia je zblížiť sa a vytvoriť vzťahy medzi jednotlivými strediskami, no na druhej strane chceme vybrať dievčatá, ktoré budú reprezentovať Slovensko na medzinárodných saleziánskych športových hrách PGS,“ priblížila cieľ akcie koordinátorka Adriana. Úroveň nádejných účastníčok PGS zhodnotil Milan Potocák, tréner reprezentácie, takto: „Na výhru zatiaľ nemôžeme pomyslieť, ale hanbu si určite nespravíme.“

apa, foto: Nika Mičechová

don bosco dnes

na televízii TV LUX

televízna relácia o živote saleziánskej rodiny **SALEZIÁNSKY MAGAZÍN**

premiéra januárového vydania
nedela 24. januára o 18.00 h

reprízy januárového vydania
streda 3. februára o 13.20 h
nedela 7. februára o 18.00 h
streda 10. februára o 13.20 h
streda 17. februára o 13.20 h

premiéra februárového vydania
nedela 21. februára o 18.00 h

reprízy februárového vydania
streda 24. februára o 13.20 h
streda 3. marca o 13.20 h
nedela 7. marca o 18.00 h
streda 10. marca o 13.20 h
streda 17. marca o 13.20 h

Domka

18-te narodeniny

Domka – Združenie saleziánskej mládeže oslávila 30. októbra už svoje 18. narodeniny. Svoj vek vníma ako výzvu byť tu pre mladých. Ako povedala Slávka Brigantová, riaditeľka ústredia: „*Domka sice nie je najväčšou mládežníckou organizáciou, čo sa počtu týka, ale ak zoberieme do úvahy nadšenie robíť niečo pre mladých, tak sa nebojím povedať, že sme na čele.*“ Oslavy prebiehali počas celého po-

sledného októbrového týždňa jednotlivo vo všetkých strediskách Domky po celom Slovensku a vyvrcholili v Košiciach slávnostnou sv. omšou za účasti „otca“ Domky a súčasného provinciála saleziánov dona Karola Maníka SDB. Na mládežníckych omšiach v strediskách ďakovali mladí za Domku, za dobro, ktoré širi, za všetko, čo vďaka nej mohli zorganizovať a naučiť sa. Vo väčšine stredísk

prebehla aj súťaž tort, ktorú vyhlásilo ústredie. Zaujímavú cenu (autíčko na ovládanie) vyhrali v kategórii najkreatívnejšia torta súrodenci Garcekovci z Ružomberka. Strediskom s najväčším množstvom tort na počet členov sa stala Rožňava, kde tortu upiekol každý tretí člen.

Zuzana Matejíčková

Spolupracovníci

Rady saleziánov spolupracovníkov sa rozrástli

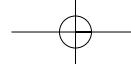
„Ani siedmi trpaslíci nemali toľko práce, čo čaká na nás,“ uviedli na svojom oznamení šiesti noví saleziáni spolupracovníci zo Žiliny. Svoje prísľuby zložili v nedeľu 8. novembra za prítomnosti mnohých členov žilinského strediska, viacerých saleziánov a mladých. Po slávnosti nasledovalo pohostenie v kruhu domácej saleziánskej komunity i ďalších členov saleziánskej rodiny. Čerství spolupracovníci sa rozdávali v službe obsluhou a ponúkaním.

Motto: „... a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostało.“ si na oznamení uviedli štyria noví saleziáni spolupracovníci, ktorí zložili svoje prísľuby presne o mesiac neskôr, 8. decembra, v Košiciach. 12. decembra zložili prísľuby aj tria mladí na Daliborovom námestí v Bratislave. Pod heslom: „Všetko, čo robíte, robte na Božiu slávu...“ sa aj oni rozhodli slúžiť mladým ako saleziáni spolupracovníci. Prí-

sľuby nových spolupracovníkov sa konali aj v ďalších mestách Slovenska.

zm

správy

Šport

Na vianočnom hokejbalovom turnaji hral aj brankár Lašák

Na už 13. ročník celoslovenského turnaja chlapcov v hokejbale sa tento rok zišlo do Košíc vyše sto chlapcov z ôsmich miest. Výnimočným momentom turnaja bol benefičný zápas hviezd: saleziánsky Team don Michele Rua #2 hral proti HC Košice. Z extraligového tímu Košíc nastúpili Gron, Huna, Gajdoš, Grman, Pichnarčík, Bartoš i brankár Lašák. Tím saleziánov tvorili koadjútor Pavol Kalata, direktor košickej komunity don Peter Varga, ďalej Peter Grzechynka, Ján Jura z Humenného či Imro Horváth za Prešov. V bránkach oboch tímov sa zaskveli mladé hráčske talenty – brankári súťažných tímov. Po výsledku 5:3 pre HC nasledovali ešte trestné strieľania, aby mohli hráči v plnej kráse predviesť hokejové umenie. Nechýbala autogramiáda a fotenie s hviezdami HC. „Teší ma, že chlapci tu majú možnosť nielen hrať hokejbal, ale zároveň sú vedení k viere v Boha,“ vyjadril sa Ján Lašák. Prvenstvo na turnaji obhájil víťaz spred roka Bardejov, druhý skončil Prešov a tretie Michalovce.

kt, rhsdb

Misie

Výmena v Baku, kardinál Bertone poďakoval donovi Čaplovi

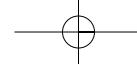
Don Vladimír Fekete je od nedele 8. novembra úradne novým predstaviteľom Katolíckej cirkvi v Azerbajdžane. Do úradu ho uviedol apoštolský nuncius Zakaukazska Mons. Claudio Guerotti. Na slávnosti bol prítomný aj don Ján Čapla, ktorý viedol katolícku

misiu v Baku od júla 2003. V závere svätej omše, pri ktorej don Fekete zložil predpísané vyznanie viery a prevzal úrad, nuncius prečítał ďakovný list štátneho sekretára Vatikánu kardinála Bertoneho donovi Jánovi Čaplovi. Na slávnostnej liturgii v

Chráme Panny Márie Nepoškvrnenej v Baku nechýbali predstaviteľia vlády i Pravoslávnej cirkvi za hojnej účasti domácich i zahraničných katolikov.

rhsdb

Zo sveta

Haiti – Zemetrasenie zničilo saleziánske domy

Traja saleziáni, dvesto žiakov a niekoľko učiteľov zahynulo počas ničivého zemetrasenia na ostrove Haiti 12. januára 2010. Saleziánske diela v hlavnom meste Port-au-Prince sú do veľkej miery zničené, najviac poškodená je veľká škola v mestskej časti Enam. Dvesto žiakov tam zahynulo priamo pod troskami trojposchodovej budovy. Zrútila sa celá. Pri zemetrasení zahynul aj prvý sa-

lezián pôvodom z Haiti, koadjútor Hubert Sanon. Mal 85 rokov. „Vládlo tam veľké ticho, bolest a smútok,“ opísal situáciu don Victor Pichardo, tamojší provinciál, keď prišiel do areálu školy v Enam. Bezprostrednú pomoc začala hned organizovať saleziánska misijná prokúra z New Rochelle v USA. Slovenský salezián don Augustín Vrecko, ktorý na Haiti pôsobí ako misionár, bol v čase katastrofy mimo postihnutej oblasti. Spolu s ním tam pôsobí aj misijný dobrovoľník Štefan Račák.

rhsdb

Denné správy
zo saleziánskeho sveta

Slovensko
svet misie
šport
mladí téma
fotokronika provinciála

aktualizované každý deň

www.saleziani.sk

a okrem toho aj

- ▼ fotogaléria
- ▼ videosprávy
- ▼ kalendár provincie
- ▼ blogy
- ▼ nekrológ

a množstvo ďalších informácií o saleziánskej rodine.

Príťte a spoznajte
dona Bosca
ešte viac.

téma

Saleziáni dona Bosca kráčajú s Rómami

spracoval R. Hamráček SDB

Už od roku 1988 sa saleziáni každý rok venujú jednej misijnej téme. V roku 2010 sa téma po prvý raz týka Európy. Aby rástla solidarita, vzájomná pomoc a nové povolania pre misie, chce saleziánska misijná nedela vziať do spoločného úsilia každú komunitu a výchovno-pastoračnú skupinu.

Hlavný predstavený saleziánov don Pascual Chávez na Veľkú noc minulého roku napísal v liste všetkým spolubratom: „Saleziánska misijná nedela 2010 a jej motto – Saleziáni dona Bosca kráčajú s mladými Rómami – nám ponúkajú veľmi závažnú a náročnú tému. Tri európske saleziánske provincie už majú svoju skúsenosť na tomto pre nás novom pastoračnom poli. Hovorí o Rómoch v Európe znamená otvoriť si oči a vidieť realitu takmer 12-miliónovej populácie, rozdelenej do 15 rôznych etník. Sú prítomní v Európe po stáročia.“

Už pápež Pavol VI. a aj štvrtý svetový kongres o pastorácii Rómov vyjadrili presvedčenie, že Cirkev nosí Rómov v srdci. Saleziánska misijná téma pre rok 2010 má za cieľ predovšetkým predstaviť všetkým spolubratom, celej saleziánskej rodine, Cirkvi, ale i svetskej spoločnosti saleziánsku prácu medzi Rómami.

V Európe sa tejto pastorácii venuje jedenásť saleziánskych provincií: barcelonská a leónská v Španielsku, benátska provincia v Taliansku

a juhitalská vo svojej misii v Albánsku, česká vo svojej krajine i v Bulharsku, ďalej nemecká, belgická, portugalská a maďarská provincia a saleziáni vo Veľkej Británii a na Slovensku. Traja spolubratia dokonca pôsobia pri svojich biskupských konferenciách ako národní riaditelia tejto pastorácie, konkrétnie v Taliansku, v Nemecku a na Slovensku.

„Tisícoraké predsudky a emócie v rôznych formách, ktoré sú často skutočnou diskrimináciou, môžeme prekonať naším srdečným pastorač-

ným prístupom a stavaním mostov medzi Rómami a európskou spoločnosťou,“ uvádzajú ďalej don Chávez.

Saleziánsky prínos pre Rómov na Slovensku je a bude vždy späty s výchovou v duchu dona Bosca. To znamená, že samotní Rómovia sa majú stávať protagonistami, majú byť osobne zapojení do pretvárania vlastnej situácie a do ľudského, kresťanského i spoločenského rozvoja „svojich“.

„Povzbudzujem vás, aby ste prijali toto moje pozvanie ísť na nové pole, aby sme spoločne kráčali s mladými Rómami a boli pre nich znakom Božej lásky. Ďakujem vám za vašu veľkodušnosť a štedrosť,“ uzatvára hlavný predstavený saleziánov don Pascual Chávez.

Poštárka

Peter Kubínyi, foto: Alan Hyža

Kde bolo, tam bolo, boli raz dve žaby. A tie dve žaby spadli pod okraj prie-pasti. Skúšali vyskočiť hore, ale nedarilo sa im. Kým ony skúšali, hore sa zhromaždil dav ďalších žiab. Keď videli, ako márne poskakujú a zo všetkých sôl sa pokúšajú dostať hore, začali im radiť, aby to vzdali. Aj tak skôr či neskôr skončia na dne prie-pasti, aspoň sa nebudú dlho trápiť. „Vzdajte to, vzdajte to!“ vykrikovali žaby svorne. Jedna zo žiab to nakoniec naozaj vzdala a vrhla sa do prie-pasti. Druhá sa usilovala ďalej a nakoniec sa jej, hoci horko-ťažko, z posledných sôl podarilo vyskočiť hore. „Prečo si to nevzdala?“ pýtali sa jej ostatné. Ale ona im neodpovedala. Bola hluchá. Celý čas si myslela, že ju

povzbudzujú, aby sa zachránila. Daj pozor, čo hovoríš! Tvoje slová môžu pomôcť, ale aj zraníť.

Túto bájku som si prečítal pri vstupe do Kostola blahoslaveného Zefyrína v bardejovskej rómskej osade Poštárka.

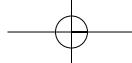
„A prečo si u nás nechcete aspoň na chvíľu sadnúť? Bridia sa vám Cigáni?“ pýta sa knaza Mária Škopová. V očiach jej však vidno úsmev, nemyslí to tak, ako vraví. Žartuje. Vedť Teodor Gavenda je tu už druhýkrát. Najskôr tu pôsobil päť rokov od roku 1991 do roku 1996, a teraz je tu od roku 2002 znova. Dosť na to, aby sa poznali, aby si vážili jeden druhého. A aby spolu mohli aj vtipkovať na

tému, ktorá by všade inde len prilievala olej do ohňa.

Zasmeje sa a prisadne si k stolu, na ktorom sa čoskoro zjaví káva, ale zmizne z neho popolník. „A ten ste prečo skryli? Ved' sa nám zide!“ hovorí. „Stavím sa, že vy nefajčíte! Saleziáni predsa nefajčia,“ odpovedá Mária Škopová a v jej očiach sa zračí úžas. Uspokojí sa, až keď zistí, že nie som salezián a vráti popolník, kde bol. A potom môže prísť na rad jej príbeh.

„Manžel mi umrel pred siedmimi rokmi. Dlho bol chorý. Vtedy som sa musela o deti staráť sama a mali sme ich tri,“ rozpráva. Na otázku, či by ich nechcela viac, zavrtí hlavou: „Už len to by mi chýbalo! Ako by som sa o ne

téma

bola postarala? Chcela som, aby v živote niečo dosiahli. A keď sa teraz pozerám na Jana, viem, že to nebolo zbytočné.“

Jano je mladý muž, oženil sa a jeho žena Andrea práve čaká tretie dieťa. Spomenie, že pracoval ako stavbár, ale prišla kríza a nepredĺžili mu zmluvu. Žijú teda zo sociálnych dávok a maminho vdovského dôchodku. Nie je to veľa, ale dokážu využiť. „Sme s tým zmierení,“ dodá Janova mama. „Ale nie sme,“ oponuje Jano. „Kde sa dá, tam si privyrobím nejaké peniaze.“ A dá sa rozprávať o tom, ako bol v Nórsku na sezónnych prácach tri roky po sebe, že mu k tej práci pomohli saleziáni a že vlastne vďaka nim si aj dosť zacestoval po svete. Bol v Taliansku, vo Francúzsku – v Lurdoch dokonca dvakrát, videl Medžugorje v Bosne, bol v Španielsku... Saleziáni organizujú aj zájazdy. Ide sa autobusom, oni si platia sotva päťinu z ceny zájazdu. „Keby sme žili kdesi v Bohom zabudnutej osade, asi by som nevidel nič,“ vráví. Na Poštárku sa prestahovali pred

štrnásťimi rokmi. „Marienka, moja dcéra, mala vtedy dva roky, dnes má šestnásť,“ hovorí pani Mária. A ešte sa nevydáva? „Veru nie! Chodí na poľnohospodársku školu. Kým si nezarobí na chlieb, vydávať sa nebude!“

Potom začne s úctou hovoriť o Peterovi Bešenyeiovi. „Postavil kostol, on rozbiehal prvé akcie v osade, on nás naučil stretávať sa v kolektíve. Bol

prvým kňazom v osade. Keby nebolo jeho, asi by sme sa tu len tak potulovali, chodili bezciele hore-dolu po osade. A keď sa človek nudí, nič dobré z toho nevzíde. Aj u nás občas zbadáme, že ktosi drží v ruke vrecko a fetuje, ale určite nie tak ako v iných osadách na východe. Niekedy na takého človeka zavoláme aj policajtov, keď si nechce dať povedať!“

Zrazu sa roztrhlo vrece s problé-

Rómovia sa dali na cestu z dnešnej Indie pri veľkom sfahovaní národov. Oni tých ostatných len sprevádzali, pretože vždy bolo treba dobrých remeselníkov, najmä kováčov, čo vedeli ukúť nové podkovy, či kotlárov. Rómovia však s týmito národnmi nikdy nesplynuli. Zostali „antigoi“, po grécky nedotknuteľní, z čoho pochádza aj pojem Cigán. Rómovia zostávali stáročia v uzatvorených spoločnostiach, obchodovali, kočovali. Ak vynecháme veľkých umelcov 18. storočia a ruských klasikov, o ich dušu sa do dvadsiateho storočia nikto nezaujímal. Zostali žiť na okraji majoritných spoločností, bez vzdelania, bez vlastnej inteligencie. Je to tragédia jedného národa, ktorý si však kus svojich tradícií zachoval. Napríklad kasty. Vychádzajú z remesiel a na vrchole pyramídy sú tí, čo pracujú s medou. Zachovali si jazyk, tradičný odev, povesti. Sem patrí aj kráľovská rodina a vajdovia. Aj keď schudobnejú, zostávajú členmi tejto kasty, kým nižšie kasty, čo ako zbohatnú, zostanú nižšími kastami. Najnižšou kastou sú Rómovia, ktorí stratili svoju identitu. Vzdali sa rómskych obyčají, nesplynuli však s majoritnou populáciou. Sú leniví, žobrú, kradnú, mrzačia vlastné deti, aby im „dobrí ľudia“ dali viac milodarov.

mami. Hovoríme o Rómoch a o všetkom tom negatívnom, čo sprevádza ich život. Nezamestnanosť. Nuda. Nízke alebo žiadne vzdelanie. Otrasné životné podmienky v osadách. Očakávanie, že ktorí za nich všetko vyrieši, odovzdá im klúče od raja, kam sa oni len preťahujú a ďalej si budú žiť svoj čudný život. Hovoríme o mladých matkách: o deťoch, ktoré majú deti. Trinásťročné, štrnásťročné, pätnásťročné... „Je to hlúpost,“ povie Andrea. „Kto berie život takým šialeným tempom, oľutuje. Ked' bude mať osemnásť, zatúži žiť inak. Ale ako, ked' už má dieťa? Alebo dve! Nuž, láska je slepá, to je fakt, ale človek má predsa aj rozum! Aj o tom

Vo svete žije až sedemdesiat miliónov Rómov a žijú na všetkých kontinentoch. Napríklad do Afriky sa dostali počas križiackych výprav, kde zväčša slúžili ako zbrojnoši. Rómčinu dlhé roky pokladali za podradný jazyk, kým lingvisti nezistili, že patrí medzi najstaršie na svete. V niektorých krajinách sa však rómčina pod tlakom majoritnej spoločnosti celkom vytratila. A Rómovia stratili tradície, identitu. Stali sa z nich žobráci na okraj spoločnosti, ktorí neuznávajú nič a nikoho.

nám hovoria saleziáni na stretnutiach,“ dodá. „Ale je to tak, že kým tam mladí sedia, veria im, chceli by sa riadiť podľa ich rád. Potom sa však stretnutie skončí, vyjdú von a mnohí na všetko zabudnú, akoby šibol čarovným prútikom,“ povie Jano.

„Moje deti budú musieť mať aspoň strednú školu!“ vrvá. „Trvám na tom! Bez nej by boli stratené. Ja viem, že ak nebudem robiť, nebudem mať na to, aby som ich poslal do školy. Preto sa tak veľmi usilujem, nech to stojí, čo to stojí. Janko má nadanie na šport, Andrejka hudobný talent, musia sa zdokonaľovať. No a to tretie, to teda ešte naozaj neviem,“ zasmeje sa a pohladká ženu po bruchu.

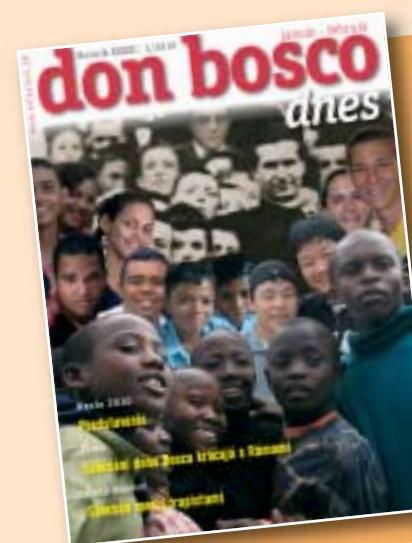
„Nechcel som ísť na misiu do zahraničia,“ hovorí Teodor Gavenda. Ale prijal pôsobenie na Poštárku. Otvorené vrvá, že z asi stopäťdesiat slovenských saleziánov bolo ochotných medzi Rómami pracovať asi dvadsať. On je jeden z nich a výlučne pracuje s Rómami. To je tiež jeho odpoveď na otázku, prečo sa na Poštárku vrátil aj druhýkrát. Pýtate sa ho, čo chce Rómom dať a on vás opraví – čo im túži dať. A potom povie, že by bol rád, keby žili podľa princípov zdravého

rozumu. Že tak nežijú, to pochopil ako ôsmak na základnej škole, keď sa prvý raz dostal do jednej z osád na východnom Slovensku.

V roku 2003 prišiel z Turína do Bardejova aj Marián Peciar, dnes direktor tunajšej saleziánskej komunity. Prišiel, keď odchádzal Peter Bešenyei, ktorý na Poštárke pôsobil štrnásť rokov. Z Poštárky prišiel na Luník IX, kde treba rozbehnuť to, čo dnes už funguje v Bardejove. Za tých štrnásť rokov sa však Peter Bešenyei stal pre Rómov doslova ikonou. Nie len pre Rómov, ale aj pre saleziánov. „Vzťahy Rómov a Nerómov sú založené najmä na predsudkoch. To ne-

môže zmeniť jediný kňaz, ktorý bude chodiť po osade a krstiť. Ani jediný lekár, ktorý si vezme injekčnú striekačku a začne očkovať deti. Ani jedna terénnna sociálna pracovníčka, ktorá si dá ciel zistíť, kto je na tom najhoršie a kto najviac potrebuje pomoc. Je to komplexná práca, spolupráca všetkých. Kňazi im môžu ponúknuť vieru, ktorá prebúdza systém, čo je napríklad už aj pravidelná návšteva nedelnej omše, životné zásady, ktoré z tej vieri vyplývajú. Predsudky nám nepomôžu,“ hovorí Marián Peciar. „Ved' jedni druhým by sme si mohli dať veľmi veľa. Kiež by sme sa my vedeli tešíť tak, ako to dokážu Rómovia! Kiež by oni dokázali byť takí vytrvalí ako sme my! Oni majú tendenciu nevydržať. Ak však my vydržíme menej než oni, môžeme to celé zabalit.“

(redakčne krátené)
Celý text repor-
táže v knihe:
Misia,
Vydavateľstvo
Don Bosco 2010

Každý druhý mesiac

DON BOSCO U TEBA DOMA

Časopis *Don Bosco dnes*
zasielame bezplatne
na požiadanie.

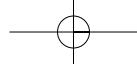
**Už od roku 1877
je to dar dona Bosca
všetkým priateľom
a dobrodincom
saleziánskeho diela.**

Ďakujeme za každý dar,
ktorý nám pomáha rozvíjať
dielo záchrany a výchovy
mladých doma i v misiach.

Ponúknite časopis
svojim blízkym.
Rozšírite rodinu dona Bosca.

Za všetkých dobrodincov
slúžime každú sobotu svätú
omšu a pamäťame na nich
v modlitbách.

Kontakt:
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
Tel.: 02/55 57 22 26
E-mail: dbd@donbosco.sk

téma

Budúcnosť je spätá s Rómami

Medzinárodná konferencia o pastorácii Rómov

spracoval R. Hamráček SDB

Dvadsať rokov pastorácie prináša svoje ovocie. Práca saleziánov s Rómami v Bardejove na Poštárke je úspešná, dvíha kvalitu života jednotlivcov i rodín. Preventívny systém je riešením, ktoré na Rómov zaberá. Novým pôsobiskom saleziánov medzi Rómami je sídlisko Luník IX v Košiciach.

„Don Bosco bol vždy s chudobnou a opustenou mládežou. Rómovia sú v Európe už vyše šeststo rokov a sú to oni, kto je na Slovensku výrazne chudobnou vrstvou na okraji spoločnosti,“ povedal po skončení Medzinárodnej konferencie o pastorácii Rómov na konci novembra v Košiciach hlavný radca saleziánov pre misie don Václav Klement. „Saleziáni na Slovensku nemajú bez Rómov budúcnosť.“

Od piatka 20. do pondelka 23. novembra sa v Košiciach zúčastnilo na konferencii stodvadsať reholníkov i laikov nielen zo saleziánskeho prostredia. Saleziáni prišli takmer z desiatich krajín Európy, presne v toľkých sa totiž práci s týmto etnikom priamo venujú. Aj preto mala

konferencia motto: Saleziáni dona Bosca kráčajú s Rómami.

„Ak s niekým vykrocíme na cestu, potrebujeme veľmi vnímacé srdce, odvahu zdolávať prekážky, pracovité ruky i dosť síl. Sme iba na začiatku systematickej práce s týmto etnikom,“ vyjadril svoje presvedčenie o práci s Rómami pri otvorení konferencie primátor Košíc Ing. František Knapík. Španieli, Taliani, Česi, zástupcovia z Maďarska, Holandska, Bulharska, Belgicka a Nemecka spolu s domácimi účastníkmi hovorili o svojich skúsenostach uplatňovania preventívneho systému v rómskom svete.

Konferencia chcela poukázať aj pred slovenskou spoločnosťou na spôsob,

ako možno efektívne a s konkrétnymi pozitívnymi výsledkami pomáhať rómskej menšine. Náš spolubrat don Peter Bešenyei, ktorý pracuje s Rómami už dvadsať rokov, predstavil na konferencii knihu svojich skúseností Rómske ticho.

„Táto práca je súčasťou veľmi fažká a zložitá, ale aj veľmi potrebná a zmysluplná,“ konštatoval provinciál slovenských saleziánov don Karol Maník, ktorý sa zúčastnil na celej konferencii. O svoje osobné svedectvo sa podelili dva Rómovia. Riaditeľ súkromného gymnázia v Kremnici Ján Hero, a salezián, student teológie z Turína, Salvatore Policino. Ten okrem iného prezradil: „Roky som trávil väčšinu svojho voľného času na ulici v spoľačnosti Rómov alebo bielych v duchu hesla: Oklam svojho blízkeho prv, než on oklame teba. Potom som zakotvil v oratóriu. Mal som pätnásť rokov a za sebou väčšinu skúseností, ktoré môže ponúknuť ulica.“

Organizačný tím konferencie okolo dona Petra Bešenyeho bol s konferenciou spokojný. „Som radosť, že sme to mohli urobiť nielen pre Rómov, ale spolu s nimi. Do organizačného tímu boli totiž vtiahnutí aj oni,“ prezradil po záverečnom obede.

Don Ernest Macák

spracoval R. Hamráček SDB

oslávil 90 rokov života

Človek hlbokej duše a otcovského srdca, trpitel za vieru a kňaz pre mladých, vzácný spolubrat a bývalý provinciál don Ernest Macák oslávil 7. januára 2010 požehnané jubileum – deväťdesiat rokov života.

„Dobrý Boh je naším najväčším a najstredajším darom,“ začal oslávenec na úvod svätej omše, ktorou 6. januára v šaštinskej národnej bazilike ďakoval Bohu za svoje jubileum. Spolu s ním prišiel ďakovať Bohu aj otec provinciál don Karol Maník a tiež generálny vikár bratislavskej arcidiecézy Mons. Ján Formánek. Nechýbali viacerí zástupcovia saleziánskej rodiny a mnoho veriacich najmä zo Šaština.

„Modlitba, modlitba, modlitba,“ povedal v kázni don Ernest. To bol jeho recept na prekonanie ohromných problémov a tlakov. Na záver svätej omše prečítal otec provinciál don Maník blahoprajný list hlavného predstaveného saleziánov. Don Pascual Chávez v ňom vyjadruje jubilantovi osobné žičenia a vymenúva v niekoľkých bodoch dôvody svojej vdăčnosti voči donovi Ernestovi. „Za Vaše saleziánske povolanie, ktorému ste boli verný až do dnešných dní; za Vašu vernosť kongregácií a provincii, keď ste ako mladý kňaz v období tvrdého stalinizmu (počas väznenia provinciála a ostatných predstavených) mali odvahu a intuíciu položiť základy saleziánskeho diela na Slovensku tajným organizovaním saleziánskeho rehoľného života spolubratov v podmienkach prenasledovania. V utajení, ktoré daná doba vyžadovala, ste nielen múdro sprevádzali študentov a koadjútorov v začiatocnej formácii, ale počas dvoch rokov ste organizovali aj ich tajné prechody cez československo-rakúske hranice, aby po príchode do Turína v plnej slobode

mohli prežívať svoje saleziánske povolanie.“

Po svätej omši prijal don Ernest Macák množstvo gratulácií a rozdal práve tak veľa požehnaní. Provinciál don Karol Maník mu pri slávnostnom obede odovzdal ornát s vyobrazením dona Bosca a Panny Márie Pomocnice kresťanov. Blahoželanie listom poslal donovi Macákov aj bratislavský arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský.

Don Ernest Macák sa narodil 7. januára 1920 vo Vištuku, študoval na saleziánskom gymnáziu v Šaštine a v roku 1935 vstúpil do noviciátu. Po roku zložil rehoľné sľuby a po študiácha i pedagogickej praxi bol 29. júna 1946 vysvätený za kňaza. Nastúpil na Filozofickú fakultu Slovenskej univerzity v Bratislave, ale barbarská noc v apríli 1950 aj jemu život úplne zmenila. Z Podolíncu, kde ho deportovali s ostatnými, utiekol ešte 10. októbra a tajne sa venoval práci medzi mladými saleziánmi. Pri organizovaní útekov mladých spolubratov za hranice ho 7. septembra 1952 v Přerove zatkla ŠtB. Väznili ho, vypočúvali, mučili. Aby nič neprezradil, pustil sa do „hry na blázna“. Napokon ho umiestnili na psychiatriu do Pezinka, odkiaľ ho 20. apríla 1955 prepustili k rodičom. Až do apríla 1968 pracoval ako roľník v rodnom Vištuku a stále „hral blázna“. Z turistického zájazdu do Talianska sa nevrátil. Najprv účinkoval ako kaplán španielskych rehoľných sestier a intenzívne spolupracoval na mládežníckom vysielaní Vatikánskeho

rozhlasu. Bol tiež direktorom komunity Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme a od roku 1987 pôsobil v Bazileji. V roku 1990 sa vrátil na Slovensko, kde mu zverili úlohu direktora saleziánov a riaditeľa znova otvoreného Gymnázia Jána Bosca v Šaštine. V roku 1993 ho hlavný

predstavený saleziánov vymenoval za provinciála. Po šiestich rokoch služby bratom a mladým sa vrátil do Šaština.

Otcovi Ernestovi k jeho požehnanému jubileu zo srdca blahoželáme a v modlitbe za neho ďakujeme a vysúšeme hojné Božie požehnanie.

HESLO 2010 HLAVNÉHO PREDSTAVE

chce
je

VENÉHO DONA PASCUALA CHÁVEZA

Pane, e sme vidieť vôzíša //

*Prinášajme evanjelium mladým
podľa príkladu dona Ruu
ako opravdiví učeníci a zanietení apoštoli*

novinka

František Saleský

príbeh človeka tichého srdcom

František je z každej stránky náazlivý. Je to ako s marmeládou. Každý, kto sa jej dotkne, sa zamaže. Dvadsiatim piatim čitateľom želám, aby sa všetci „zafúlali“ tou náazlivou svätošťou.

Táto kniha nám neprináša nové odborné fakty či objavy o Františkovi. Má iný cieľ. Chce rozšíriť okruh tých, ktorí tohto svätca poznajú.

Čo v nej môžete nájsť? Alebo čo môžete nájsť na Františkovi Saleskom?

- František patril medzi savojských šľachticov, ktorí sa dávali zatiahnuť do nekonečných hádok a sporov medzi savojskými vojvodami a Francúzskom a Španielskom. Toto nie je zaujímavé.

- František bol predstaviteľom Cirku, biskupom. Bol zatiahnutý do sporu medzi Lutherom a Kalvínom na jednej strane a ľuďmi Tridentského koncilu na druhej strane. Svo-

jej úlohy sa zhstil s originálnosťou a vážnosťou a našiel nové riešenia. To je dôležité, ale nie najdôležitejšie.

- František žil vo svete, v ktorom – ako tvrdia stúpenci Machiavelliho a Darwina – prevahu majú silnejší, ktorí utláčajú slabších, veľké ryby požierajú malé. On si však z tohto pravidla nerobil ľažkú hlavu. Blahoslavenstvo „blahoslavení tichí“ bral poburujúco vážne a rozhodol sa zo všetkých sôl napínať Ježišovu seba-definíciu: „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.“

Nie je azda toto pravý zlom vo vývoji? Nie je to azda tak, že nie násilie, ale láskovosť a miernosť zmení svet? Namiesto zvyčajného „uhni mi z cesty!“ sa na obzore zjavil zjavil *homo mansuetus mansuetus* – človek láskový, mierny.

Prajeme vám, aby ste sa „nakazili“ Františkom Saleským.
Aby vám učaril.

Z krajiny púšte, skál, vojakov a muslimov

Laco Miko SDB

Salezián Laco Miko sa po dvojročnom čakaní na víza do Pakistanu napokon predsa dostal na miesto svojho misijného určenia. Svoje prvé misijné skúsenosti zhrnul v liste, z ktorého vyberáme:

... mal som možnosť stráviť nejaký čas na našej saleziánskej škole v meste Quetta. Nachádza sa 30 km od afganských hraníc. Povedali mi, že cestovať tam znamená ísť do biblických časov. Mali pravdu. Všade okolo púšť, skaly a veľa vojakov. Na každom rohu a každej križovatke je vojenský bunker, z ktorého trčia hlavne samopalov. Zastavili sme auto na križovatke tak, že hned vedľa nás bol voják v bunkri, z ktorého mierila hlaveň rovno na nás. Tak sme na seba pozerali asi minútu, kým nám naskočila zelená. Zakývali sme mu, on odkýval a išli sme ďalej.

Quetta je centrom Balučistanu. Pakistanskí knázi a rehoľníci neradi pôsobia v tejto oblasti kvôli veľkému tlaku na kresťanov. Situácia je tu zlá. V meste bývajú často bombové útoky a saleziáni musia kvôli bezpečnosti na niekoľko dní zatvoriť školu.

Na našej škole pôsobia traja saleziáni z Talianska a Argentíny. Navštenuje ju okolo 1000 žiakov. Podľa mňa je to „svet“, ktorý je úplne odlišný od toho, čo sa deje mimo brán školy. Jeden Pakistanec – kresťan nám povedal, že kresťanské i muslimské deti sa tešia do tejto školy a idú tam rady, aj keď sú hladné, pretože je to jediné miesto, kde nie sú bité, týrané a ponížované. V bežných školách je palica častým výchovným prostriedkom. Misionári ich však učia vzájomnej láskavosti, ktorú si odnášajú domov a vplývajú na svojich rodičov a prostredie.

Pýtal som sa sám seba, či má vôbec význam pracovať tu, medzi týmito ľudmi, kde nenávist a pomsta je bežnou dennou záležitosťou. Po návšteve Quetty som si uvedomil, že určite má. Do prostredia, kde sa ľudské hodnoty ako odpustenie

mať rád tých, ktorí vám rozbili okná na dome alebo vám píšu po múre „my vás tu nechceme“, alebo „na tomto mieste mala stáť mešita“. Miestni misionári mi povedali, aby som nemal z toho strach: „Nesmieme mať strach, lebo potom to môžeme všetko nechať a odísť preč.“ Napriek všetkým útokom a napätiu počas deviatich rokov saleziánskej prítomnosti je cítiť, že tu musí byť Božia ruka a ochranný plášť Matky Božej. Veľká vďaka patrí aj františkánom,

a pomoc považujú za slabosť, prichádzajú misionári, ktorí vytvárajú úplne odlišnú atmosféru. Deti, mládež a učitelia objavujú v tomto prostredí prie-

**Treba ich mať rád nie preto,
že sú kresťania alebo
mohamedáni, ale preto,
že sú mladí.**

stor, kde sa cítia bezpeční, prijatí, kde majú svoju dôstojnosť. Miestny misionár mi povedal, že ich treba mať rád nie preto, že sú kresťania alebo mohamedáni, balučistenci alebo hazari, ale preto, že sú mladí. Tak ako don Bosco: „Stačí, že ste mladí, aby som vás mal veľmi rád.“ Tak sa znova pýtam, či som musel ísť až tak ďaleko, aby som to pochopil a prežil. Tiež si začínam uvedomovať, čo to znamená

ktorí pozdvihli duchovný život v tejto oblasti ešte predtým, ako sem prišli saleziáni. Boh je tu prítomný a posieľa si na svoju žatvu robotníkov, ktorých je sice málo, ale dosť na to, aby pokračovali v práci.

Vďaka vám za finančnú pomoc, ktorú som vyzbieranl aj od vás počas mojej prítomnosti na Slovensku. Použili sme ich na stravu pre našich učňov v meste Lahore, kde pôsobím. Suma 5000 Eur vystačila na jedlo pre nich zhruba od augusta až do decembra.

Vďaka vám tiež za modlitby a obety za misionárov a misie. I naďalej prosím o modlitby, hlavne za pokoj v tejto krajinе. Nech štedrý Boh odmení vaše obety. Zahŕňam vás do svojich modlitieb.

fma 70 rokov na slovensku

Saleziánky za ostnatým drôtom

Andrea Miklovičová FMA, sr. Kamila Novosedlíková FMA, foto: archív sestier FMA

**Namiesto realizovania
toho, čo sa naučili
v noviciáte, museli počúvať
preškoľovacie prednášky,
namiesto džavotu detí
počúvali krik zmocnenkýň
a strážnikov, namiesto
lopty sa museli chopiť
viediel, namiesto čistých
izieb dostali ubytovanie
v špinavých barakoch po
väzenkyniach.**

ÚDEL SESTIER PO BARBARSKEJ NOCI

Mladé a neskúsené spolu so svojimi staršími sestrami nastúpili na krížovú cestu, ktorá mala nevedno kol'ko zastavení. Silu ich viery vyskúšali

mnohé ťažké situácie, keď ich prekladali zo Slovenska do Česka a potom ich prevážali späť ako lacné pracovné sily na hydinárske farmy, na poľné práce, do nemocníc a do fabriík. Kto spočítá prebdené noci, množstvo slz, strachu, neistoty, zastrášovania a odrádzania od vernosti povolaniu.

KRUTÁ AKCIA REHOLNÍČKY

V roku 2001 vyšla pozoruhodná kniha Akcia reholníčky od Jána Milana Dubovského, ktorá má podnadpis vystihujúci obsah knihy: Snahy komunistického režimu na Slovensku v rokoch 1949 – 1989 odstrániť do roku 2000 ženské rehole a kongregácie z verejného života. Bola to náročná úloha, pretože kým reholníkov bolo na Slovensku asi tisíc, reholných sestier bolo okolo štyritisíc.

LIKVIDÁCIA KOMUNITY V DOLNOM KUBÍNE

V novembri 1949 bola násilne zlikvidovaná komunita sestier v Dolnom Kubíne. V noci obsadilo mesto asi tristo milicionárov. Viacerí vtrhli oknom do ústavu sestier, vyviedli ich von, naložili na nákladné auto a vyziezli na stanicu v Belušských Slatinách. Predstavená sr. Bartošová, vidiac množstvo uniformovaných mužov, povedala: „Nehanbíte sa? Toľkí proti štyrom bezbranným ženám!“

ODVÁŽNE ORATORIÁNKY ZACHRÁNILI BOŽSKÉ SRDCE AJ DONA BOSCA

Žandári veľa majetku v dome nenašli, lebo všade bolo skromné zariadenie. Komunita už dlhšie tušila, že sa kruh okolo nich zužuje, a preto sa snažili vzácnejšie veci ako omšové rúcha,

na slovensku 70 rokov fma

prehliadka. Potom ma zaviezli do pracovného tábora do Novákov medzi väzenkyne – prostitútky. Odsúdili ma na dva roky väzenia,“ napísala sr. Štefánia.

S menšími prestávkami odsedela vo väzení päť rokov. Bola obvinená z vykonštruovaných protištátnych činností – za zločin prípravy úkladov.

MYSLELI SME, ŽE NÁS HNEĎ POPRAVIA

Udalosti v Nitre nadobudli rýchly spád. Predstavené sa rozhodli, že novicky budú skladať sľuby o mesiac skôr, pretože hrozilo nebezpečenstvo, že tie, ktoré nemajú sľuby, budú musieť poslať domov. Dva mesiace po sľuboch sa ich pokojný rehoľný život skončil. Prišiel 29. august 1950, deň, ktorý zmrazil ich úsmev.

kalichy, sochy svätých ukryť u dôveryhodných ľudí. Bolo veľkým prekvapením, že po štyridsiatich rokoch dve bývalé oratoriánky, pani Kršková a Šikálová, priniesli sošku Božského Srdca a sošku Jána Bosca ako darček pre novú komunitu FMA v roku 1994. Napriek všetkým nebezpečenstvám ich počas rokov totality uchovávali vo svojich domoch.

NOVICIÁT V NITRE V OHROZENÍ

Sr. Štefánia Bokorová, predstavená nitrianskej komunity, vo svojich pamätiach píše o zákernom pokuse režimu kompromitovať sestry. Ktosi im doručil balík so štvavými letákmi, ktoré sestra Štefánia hned spálila. „Na druhý deň prišla polícia a urobili prehliadku domu, lebo si mysleli, že to nájdú. Nenašli nič, ale mňa zobraли na políciu. Vypočúvali ma celý deň. Doštala som také dve zauchá, že som videla iskry. Na hlavu mi dali kožený vrchnák z písacieho stroja a zaviazali špagátom na krku. Chceli, aby som sa priznala, že som tie letáky rozširovala. Ked' som tak neurobila, lebo to nebola pravda, tahali za ten špagát, že ma obesia. Vzbudila som si lútosť a modlila som sa za všetky moje sestry a za dobré povolania. Večer ma zaviezli do nitrianskej väznice na mužské oddelenie. Vyšetrovanie trvalo ešte celý týždeň. Ani to väzenie nebolo také ťažké, ako to ich revanie, špinavé slová a mužská

„Niekto“ im prišiel ukradnúť mladosť. Sr. Hedviga Morávková zachytila svoje dojmy: „Bola to smutná chvíľa. Lúčili sme sa so susedmi. Plakali sme my, plakali aj ľudia. Veľa sme si toho nebrali, lebo sme si mysleli, že nás popravia. Civilní žandári boli odmeraní. V autobuse sme sa cestou modlili a spievali. Snažili sme sa to všetko brať s vierou. Ružencom sme si dodávali sily a odvahy.“

Na fotografiách: staršie sestry – pamätníčky likvidácie komunít FMA
Prosíme čitateľov: príbuzných, známych či spolurodákov našich starších sestier, ktorí majú fotografie či spomienky na ne, aby nám napísali na historia.fma@gmail.com alebo poslali list na adresu redakcie. Ďakujeme.

aktualita

Škola pre každého chalana

Viliam Riško SDB

Hľadáte vhodnú školu pre syna či vnuka? Nebojí sa manuálnej práce?
Zaujímajú ho autá? Alebo by sa rád stal murárom, maliarom či stolárom?
Zaujímajú ho počítače a nové médiá? Ak ste aspoň na jednu otázku odpovedali kladne, potom je pre vás SOŠ sv. Jozefa Robotníka riešením.

SOŠ SV. JOZEFA ROBOTNÍKA

Saleziánska Stredná odborná škola sv. Jozefa Robotníka je školou s výbornou tradíciou, ktorá okrem profesionálneho rastu ponúka aj zodpovednú kresťanskú výchovu. Túto jedinú rehoľnú SOŠ na Slovensku založili saleziáni v roku 1991 v Žiline, kde sa nachádza doteraz. Za ten čas čo prešlo viac ako 800 vyučených absolventov, z toho 270 ma-

turantov. V súčasnosti má 300 žiakov, ktorým poskytuje úplné stredoškolské vzdelanie v učebných aj študijných odboroch. Okrem toho im ponúka skúsenosť prežívať kresťanskú vieru v saleziánskej spirituálite.

TEORETICKÉ A PRAKTIČKÉ VYUČOVANIE

Počas teoretického vyučovania získavajú žiaci nielen kvalitné odborné vedomosti, ale vzdelávajú sa aj v cudzích jazykoch (anglickom a nemeckom). Po úspešnom získaní výučného listu môžu pokračovať v štúdiu, ktoré ukončia maturitnou skúškou. Taktiež majú možnosť pokračovať v štúdiu na vysokých školách príslušných smerov. Praktické vyučovanie zahŕňa odborný výcvik, na ktorom žiaci získavajú praktické zručnosti a učia sa tiež zodpovednosti a samostatnosti. Odborný výcvik v 1. ročníku prebieha v školských dielňach, v 2. a v 3. ročníku si môžu časť vykonať v servisoch viacerých automobilových

firiem. Táto možnosť je pre žiakov školy výbornou prípravou na ľahšie pracovné uplatnenie po ukončení štúdia.

ŠKOLSKÝ INTERNÁT

Súčasťou školy je aj školský internát. Jeho cieľom je výchovná starostlosť v čase mimo vyučovania, ktorú zabezpečujú saleziáni v duchu preventívneho systému dona Bosca. V súčasnosti je v ňom ubytovaných cca 100 chlapcov z celého Slovenska. Tí, čo bývajú v internáte, sa riadia denným programom. Je v ňom priestor na osobné voľno, záujmovú činnosť, štúdium, vychádzky, ale aj na modlitbu a svätú omšu. Chlapci tu

majú okrem ubytovania a celodennej stravy možnosť zdokonaliť sa v rôznych činnostiah. Medzi najobľúbenejšie krúžky patria: futbalový, hokejbalový, cyklistický, volejbalový, hudobný, počítačový a ďalšie. V zime využívajú viacúčelové ihrisko na dvore internátu ako klzisko.

Počas roka sa žiaci zapájajú do športových podujatí ako futsalová liga a v spolupráci so Saleziánmi dona Bosca organizujú tiež rôzne športové turnaje (hokejbal, futbal, floorbal). Raz mesačne sa majú možnosť zúčastniť víkendových podujatí plných zábavy, práce a putovania prírodou. Medzi tradičné akcie patrí: zoznamovacie výlet pre budúcich prvákov, duchovné cvičenia, pút do Šaštína, štedrá večera, fašiangová zábava, tanecný kurz, divadlo a mnohé ďalšie...

ÚSPECHY ŠKOLY

Úspechy a prestíž školy závisia od úspechov a šikovnosti žiakov. Tým zo SOŠ sv. Jozefa Robotníka sa darí. V posledných štyroch rokoch nechýbali ani raz na celoslovenskom finále súťaže Autoopravár Junior Castrol, kde dosiahli vynikajúce výsledky. Po páriť sa môžu dvakrát prvým, jedným druhým a jedným tretím miestom. Okrem toho úspechy nenechali na seba čakať ani v odboroch

stolár (Lastovičky v akcii – 2. miesto) a murár (medzinárodná súťaž Murár 2009 – 3. miesto).

NETRADICNÁ AKTIVITA

Cez prázdniny organizuje škola v spolupráci so saleziánmi pre chlapcov druhého stupňa ZŠ atraktívnu akciu CECHCAMP. Ide o saleziánsky letný tábor naplnený okrem rôznych hier a zábav aj nevšedným odskúšaním si zručností v odboroch autoopravár, stolár, či murár. (Neverili by ste, ako vedia siedmaci zvárať alebo rozoberať auto). Jeho cieľom je vzbudzovať a podporovať technickú zručnosť mladých ľudí.

UČEBNÉ PROFESIE

Profesie, v ktorých sa na SOŠ sv. Jozefa Robotníka možno vyučiť, sú:

- stolár**
- murár**
- maliar**
- autoopravár**
- mechanik**
- elektrikár**
- karosár**
- lakovník**

Navyše škola ponúka možnosť získať:
**vodičské oprávnenie skupiny B, C,
zváračský preukaz,
certifikát Slovenskej obchodnej
a priemyselnej komory.**

Novinka

Grafik digitálnych médií

Okrem spomínaných učebných profesii otvára SOŠ sv. Jozefa Robotníka od školského roku 2010/2011 nový 4-ročný maturitný odbor! Ten sa bude zameriavať najmä na spracovanie videa a zvuku, prípravu do tlače (plagáty, texty...) a tvorbu web stránok a web dizajnu. Vysokú kvalitu zabezpečia profesionálne školitelia aj z TV LUX a Vydavateľstva Don Bosco. Absolventi tohto odboru nájdú široké možnosti uplatnenia najmä v regionálnych a komerčných TV, vydavateľstvách a tlačiarňach a reklamných a IT spoločnostiach.

Kontakt:
SOŠ sv. Jozefa Robotníka
Saleziánska 18
010 01 Žilina
tel.: 041/ 72 456 29
email: sos@sdb.sk
www.sos.sdb.sk
IČO: 00652512
č.ú.: 4260026918/3100

výchova

Objavme znova spolunažívanie

Bruno Ferrero SDB

Spoločné stolovanie je pre nás ľudí veľmi symbolickou aktivitou. Je to jedinečný a istým spôsobom posvätný okamih. Gesto požívania pokrmu sa stáva duchovným: neživí sa len telo, ale aj duch.

Z kuchyne sa ako zvyčajne ozvala mama: „Je pripravené.“ Jej manžel, ktorý si čítal noviny, a dvaja synovia, ktorí sledovali televíziu a počúvali hudbu, sa hlasno prihrnuli k stolu a začali netrpezlivo štrngať príborom. Mama prišla, ale namiesto chutného jedla dala do stredu stola kôpku sena. „To je čo?!“ začali sa ponosovať traja prekvapení chlapci. „Čo sa ti stalo?“ Mama sa na nich pozrela a poviedala: „Takže ste si to všimli? Varím pre vás už dvadsať rokov a za ten čas som nikdy nepočula od vás slovo, ktoré by mi naznačilo, že neprežúvate seno.“

Spoločné stolovanie znamená vo všetkých kultúrach oslavu. Dokonca aj veľké udalosti v našich životoch bývajú poznačené osobitným obedom či večerou. Prvé sväté prijímanie, svadba, dokonca aj pohreb sa v mnohých častiach sveta slávi hostinou. Podobne je to pri dosiahnutí titulu, športového víťazstva, či pri

stretnutí priateľov. Spoločné jedenie istým spôsobom „vytvára“ slávnosť, ba robí z nej priam rituál. Aj preto sprevádza spoločné jedenie séria „pravidiel“. Toto všetko bolo kedysi veľmi úzko spojené s rodinou. Istá paní spomína s troškou ľútosti:

„Jednou z mojich najkrajších spomienok na detstvo je tá, keď prichádzal môj otec domov z práce. Môj brat a ja sme ho počuli niekoľkokrát zazvoníť. Robil to zo zábavy, kým sa jeden z nás nevybral otvoriť dvere. Zvyčajne sme boli v kuchyni, robili sme si domáce úlohy alebo sledovali televíziu. Ponáhľali sme sa po schodoch dole, otvorili dvere a otec vždy hovoril: ‘Ej, ale vám to trvalo!‘ Bol to najkrajší okamih dňa. A potom sme sedeli spolu pri stole a on položil mame ruku na rameno so slovami: ‘A viete vy dvaja, že máte najúžasnejšiu mamu na svete?‘ To bola veta, ktorú s obľubou opakoval každý večer.“

dieľať všetci. Malé detaily, ako napríklad pekne poskladané obrúsky, starostlivo pripravený príbor a riad, kvety či sviečky, to všetko vypovedá o nežnosti okamihu. Oblečenie, spôsob sedenia a ochota poslužiť môžu vyjadrovať vzájomnú úctu.

Deti sa od rodičov učia vytvárať spoločenstvo pri stole, čo bude pre nich v spoločenskom živote rozhodujúce. Spoločné jedenie inštinktívne vedie ku spolunažívaniu a spoločenstvu. Spontánne sa vytvára radostná atmosféra a ľahko sa tvorí dialóg. Je úlohou rodičov, aby vytvárali prostredie skutočného dialógu a učili príkladom, že je dôležité komunikovať a počúvať jeden druhého. Jedným z najkrajších momentov je hra „čo sa stalo dnes?“.

Sedieť a v pokoji si spomenúť na dôležité udalosti dáva zmysel a význam celému dňu. Ak sme mali počas dňa nejaké ťažké chvíle, deti boli nepošlušné alebo sme sa nahnevali, je vhodné pripomenúť si aj tieto veci, ale tak, aby to nespôsobilo ďalší hnev alebo výčitky. Pre deti je uzdravujúce, keď zistia, že hnev a hádky prejdú a vzťah ostáva nedotknutý. Pre mamu a otca sa slávnostná večera alebo obed môžu stať zásadným okamihom odovzdávania hodnôt, názorov, myšlienok. Pri tom nezabúdame, že niekedy treba ísť aj „jesť von“, len dvaja, tvárou v tvár, manžel a manželka alebo rodič a dieťa. To je najlepší spôsob, ako znova objaviť silu vzťahu. Vedľ napokon aj Ježiš urobil a povedal tie najdôležitejšie veci práve počas obeda alebo večere a konečný cieľ kresťanov sa tiež nazýva „večná hostina“.

Aj dnešné rodiny musia podľa možnosti nájsť posvätný čas spoločného jedenia. Taký čas sa môže skutočne stať pulzujúcim srdcom rodinnej výchovy, okamihom hlbokého spoločenstva, intenzívneho šťastia, pretože pozostáva z mnohých dôležitých vecí. Môže to byť čas dňa, ktorý budú všetci rešpektovať ako dôležité a radostné stretnutie. Na príprave sa môžu po-

história

Jedinečná slovenská škola svetového formátu

ThDr. Zlatko Kubanovič PhD., SDB

Dejiny
Slovenského
gymnázia v Ríme

**Slovenské gymnázium
v Ríme bolo v rokoch
totality jediné na svete, kde
sa vyučovalo aj to, čo
nebolo možné vyučovať na
Slovensku. Počas svojej 27-
ročnej existencie vyslalo
do sveta 159 absolventov
s nádejou, že sa stanú
podnecovateľmi
národného, náboženského
a kultúrneho života
Slovákov v zahraničí.**

Začiatky gymnázia v exile

Rímskokatolícka cirkev prikladala školám vždy veľký význam. V tejto tradícii pokračovali i saleziáni na Slovensku. Počas prvej Československej republiky založili dve školy: gymnázium v Šaštíne a filozoficko-pedagogický študentát v Trnave. Rok po ukončení druhej svetovej vojny vznikla Teologická škola vo Svätom Kríži – dnes Žiar nad Hronom.

Po udalostiach v apríli 1950 ušla cez železnú oponu časť generácie mladých saleziánskych klerikov a kňazov. Viacerí z nich si začali kláštor otázku: Ako budeme vychovávať slovenskú emigrantskú mládež v náboženskom a národnom duchu? V roku 1959 vznikla iniciatíva vybudovať Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme (SÚSCM). Mal slúžiť nielen ako centrum náboženského a kultúrneho života Slovákov v zahraničí, ale aj ako ustanovenie na výchovu kňazského dorastu. Saleziáni neváhali a odúsevnene podporili túto ideu.

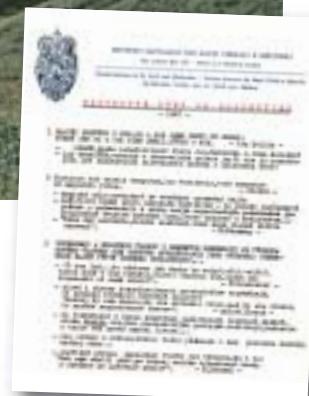
Ešte skôr, ako Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda začal svoju činnosť, založila malá skupinka mladých nadšených saleziánskych kňazov v školskom roku 1963/64 súkromné Slovenské gymnázium. Prvým sídlom gymnázia sa stala budova pri Katakombe sv. Kalixta a jej prvým riaditeľom bol don Ludovít Macák. Do SÚSCM sa Slovenské gymnázium prešťahovalo 2. mája 1964. Tam pôsobilo až do zrušenia v roku 1990. V prvom školskom roku sa vyučovalo v talianskom jazyku a potom už len v slovenskom. Študenti pochádzali z rozličných štátov: Juhoslávie, Nemecka, Kanady, USA, Francúzska, Rakúska, Venezuely, Juhoafrickej republiky a niektorí aj z Československa.

Individuálny prístup a vynikajúce výsledky

Vzhľadom na nižší počet študentov v triedach sa individuálny prístup stal nielen frázou, ale aj skutočnosťou. Profesori mohli pracovať oveľa lepšie a aj intenzívnejšie, učivo dôslednejšie vysvetliť a zopakovať, ba

dokonca sa mohli prieť s pôsobitím tempu gymnaziastov. Tento väčší priestor na individuálny prístup ku každému študentovi sa odzrkadlil i na ich výsledkoch. Hlavne na základe vedomostí zo slovenskej literatúry prijímal študentov tohto gymnázia bez prijímacích skúšok na univerzitu v Novom Sade (Nový Sad je hlavné mesto provincie Vojvodina, dnes súčasť Srbska, a žije tam približne 70 000 Slovákov). To, že gymnázium malo vysokú úroveň, dosvedčuje aj fakt, že maturitu uznavali bez nostrifikáčnych skúšok napr. v USA, Kanade, v bývalej Juhoslávii i Nemecku.

„Škola mala reálny kontakt s vlastou, s najosobitnejšimi predstaviteľmi jej literatúry a kultúry,“ napísal posledný riaditeľ tohto gymnázia v roku 1998 do mesačníka Kultúra. Ďalej píše: „Škola mala k dispozícii všetky zväzky Slovenských pohľadov, zvia-

20 rokov saleziánov v Petržalke

zané ročníky Kultúrneho života, odoberala Romboid, Kultúru slova, Slovenskú reč... Vlastnila všetky diela Hviezdoslava, Sládkoviča, Kučučína, Kráľa, Štúra, Rakovského, Hollého, nehovoriac o dielach súčasných autorov. Študijný program zodpovedal najmodernejším európskym štandardom. Bolo to humanistické gymnázium s latinčinou a gréčtinou, filozofiou, sociológiou, umením, hudobnou výchovou – teoretickou i praktickou v rámci orchestra. Medzi vyučovacími predmetmi nechýbala filmológia, taliančina, nemčina a angličtina alebo chorvátčina. No popri všeobecných programoch sme sa vždy usilovali pristupovať ku každému žiakovi podľa jeho nadania a osobných sklonov.“ Z osobnej skúsenosti môžem potvrdiť, že v škole vládla zdravá sútaživosť. Študenti mali záujem učiť sa aj navyše. Škola pestovala v nás humanistické princípy a pripravovala nás na život mužov, ktorí dokážu viesť v emigrácii náš národ či už na poli náboženskom alebo kultúrnom.

V niektorých oblastiach dosiahlo gymnázium však nižšiu úspešnosť, ako napr. v oblasti chémie, algebry, geometrie, prírodroviednych a technických odboroch. Nevýhodou gymnázia bolo aj to, že to bolo izolované prostredie. Niektorí študenti mali naivné a skreslené predstavy o skutočnom svete. Je to pochopiteľné. Keďže vyrastali v uzavretom prostredí, vytváralo sa v nich svojrázne vnímanie reality.

Gymnázium viedli štyria riaditelia a prešlo ním 159 absolventov. Z tohto počtu si asi dvadsať zvolilo kňazskú alebo rehoľnú dráhu a ostatní sa po skončení štúdia zapojili do národného, náboženského a kultúrneho života Slovákov v zahraničí. Badateľne to pocítili starousadlíci vo Vojvodine (Srbsko) a Slávónii (Chorvátsky). Napr. študent Andrej Kuric zo slovenskej dediny Josipovac v Chorvátsku sa stal predsedom Matice slovenskej v Chorvátsku a je aj autorom slovensko-chorvátskeho a chorvátsko-slovenského slovníka.

Koniec totality – koniec školy

Po zmenených politických pomeroch na Slovensku, ktoré sa odohrali v novembri 1989, slovenskí biskupi prehodnotili niektoré ciele, pre ktoré vznikol Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, a rozhodli, že Slovenské gymnázium ukončí svoju činnosť. A tak gymnázium 8. júna 1990 po 27-ročnej činnosti prestalo existovať.

Dejiny školy poznamenali aj smutné udalosti. Jednou z nich bola tá, keď 12. júna 1960 tragicky zahynul Ivica Kanisek, bývalý študent gymnázia. Stalo sa to deň po jeho menovaní za asistenta lingvistiky na Belehradskej univerzite.

Najviac absolventov pochádzalo zo slovenskej obce Selenča vo Vojvodine.

Petržalská farnosť Povýšenia sv. Kríža oslávila začiatkom roka 20. výročie príchodu saleziánov na toto sídlisko, v tom období nazývané „betónová džungľa“. Saleziáni sem prišli zásluhou horlivých veriacich. Spomína na to už zosnulý salezián kňaz Miroslav Kysela v knihe Ostatné domaľuje Boh: „Niektoré z mladých rodín v Petržalke vraj napísali list otcovi arcibiskupovi Sokolovi do Trnavy, aby zveril petržalskú faru saleziánom, podľa možnosti donovi Kyselovi, ktorý je stavebným inžinierom, a preto by sa mohol postarať aj o zorganizovanie výstavby nového, tak veľmi potrebného kostola.“

Určitú úlohu v tom zohrala aj možnosť katechizácie rodín, pri ktorej sa používala najmä metóda apoštolátu osobných rozhovorov (duchovné sprevádzanie a vytváranie spoločenstiev).

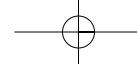
Príchod saleziánov do Petržalky bol skromný, ale o to radostnejší a srdečnejší. „Skutočný príchod saleziánov na faru v Petržalke sa udial v predvečer sviatku svätého Jána Bosca 30. januára 1990. V ten večer o 18.00 h bola v kostole koncelebrovana svätá omša. Naši priatelia a známi nás po svätej omši s radosťou víťali,“ napísal vo svojich pamätiach don Mirko Kysela. Saleziánska komunita, ktorá si za svojho patróna vybraла sv. Jozefa Robotníka, našla na začiatok svojej činnosti v Petržalke dobrých spolupracovníkov, odvážnych veriacich a skromné priestory. Pani Iveta Hlinická vydala o tom nasledovné svedectvo: „Keď sme sa ako mladá rodinka s jedným dieťaťom prestahovali do novostavby v Petržalke a boli sme prvýkrát na svätej omši, nepoznali sme nikoho. Prvý deň, keď prišli saleziani do Petržalky, prišiel otec Mirko po svätej omši pred kostol a podával nám, veriacim, ruku. Po dvadsaťtich rokoch tvoria farnosť naši priatelia, deti našich priateľov, saleziani, sestry saleziánky, saleziáni spolupracovníci. Do veľkej miery sa o to príčinili práve saleziani. ... Niekedy som mala pocit, že som sa dotýkala svätosti.“

Saleziáni prišli do Petržalky vychovávať, vzdelávať a šíriť dobrú náladu. Oratórium bol iba prostriedok, ktorý mal priviesť mládež k Bohu. Hlavne však prišli učiť ľudí žiť evanjelium a viesť ich ku Kristovi. Keďže v tom čase bol nedostatok katechétov, rozhodli sa pre tento účel urobiť intenzívny kurz. Don Mirko Kysela si na túto udalosť spomína: „Za najdôležitejšiu vec sme pokladali vyučovanie náboženstva na všetkých školách, najmä na základných. Keďže bol veľký nedostatok katechétov, rozhodli sme sa urobiť intenzívny kurz prípravy katechétov. Na konci kurzu boli v auguste písomné a ústne skúšky. Úspešní absolventi dostali od otca arcibiskupa dokument platný aj pred štátnej správou, že môžu vyučovať náboženstvo na verejných školách. Absolventov bolo 155, z toho pre Petržalku ostalo 56 katechétov.“

Pôsobenie saleziánov v Petržalke sa potom veľmi intenzívne rozrástalo. Netvárali sa, že objavujú niečo prevratné, iba sa usilovali byť stabilnou a životodarnou oázou na tomto sídlisku.

zk

zaujímavosť

Salezián medzi trapistami

Ján Martiška SDB, foto: archív autora

**Prežiť pol roka
medzi trapistami
v kláštore Matky
Božej v Novom
Dvore je silná
skúsenosť. Tento rád
patrí od nepamäti
medzi najprísnejšie.
Prísnosť nespočíva
len v striednosti
životného štýlu, ale
najmä v radikálnom
nasmerovaní života
k Bohu.**

Ciel na dohľad

Ak stúpame do náročných výšok a nadľho stratíme z očí výhľad na posledný končiar, ktorý je cieľom našej cesty, môže sa dostaviť pochybnosť o úspechu aj o zmysle celej námahy. Bez tohto výhľadu sa len tažko kráča ďalej. Potrebujeme mať kus silnej istoty, že ten posledný končiar naozaj existuje a že naša cesta k nemu vedie. Potrebujeme, aby občas pomedzi stromy alebo skaliská, ktoré

nám bránia vo výhľade, zasvetil aspoň na okamih vrchol vo svojej príťazlivej kráse.

Výstup na duchovné štíty

V duchovnom živote, na ceste k Bohu, je podobným spôsobom podmaňujúca krása Boha a jeho lásky. Je akoby pritiajúci končiar, za ktorým sa vydávame na cestu. Pred nami už išlo mnoho bratov a sestier. A my sa dozvedáme, že to, čo našli,

nemožno úplne vyjadriť slovami, treba to zažiť.

Polrok medzi trapistami

Osobne som prijal možnosť vnímať krásu tejto Božej hory na mieste, kde je výhľad skutočne priaznivý, zbabavený mnohých prekážok, ktoré by bránili zachytiť silu tohto Božieho obrazu.

S láskavým súhlasom otca priora Samuela som strávil skoro pol roka medzi mníchmi v trapistickom kláštore Matky Božej v Novom Dvore v západných Čechách. Pre mňa ako kňaza a saleziána, rehoľníka z kongregácie apoštolského života, to bol zároveň čas *sabatického* roka, ktorý nasleduje po rokoch aktívnej práce v našom poslaní.

Mnísi tohto kláštora, známi svojím prísnym kontemplatívnym životom, ma prijali medzi seba ako brata. So všetkými možnosťami a nárokmi, ktoré takýto pobyt vyžaduje.

Moje slová sú azda len nedostatočným vyjadrením radosti a vdăčnosti, ktoré mi prichádzajú ma um pri spojeniach na tieto vzácne chvíle

ticha, hlbokej modlitby, každodennej práce a bratských vzťahov prežívanych s týmito mníchmi.

Život v Božej blízkosti

Posolstvo ich života je veľmi silné. Boh k nim a cez nich skutočne hovorí. Majú bohatstvo tejto jedinečnej Božej lásky, ktorá si vyberá svojich nasledovníkov, aby ich pretvárala v náročných podmienkach, nepo-
Podľ, ukážem ti miesto, kde mám svojich veľkých priateľov a kde je môj nádherný dom.

Tu bývam.

chopiteľných pre dnešný svet. A milosť tohto skrytého života modlitby a práce pôsobí nielen v srdciach samotných mladých mníchov. Z tohto miesta sa rozlieva na celú krajinu. A spoločne veríme, že si hľadá cestu aj za jej hranicami.

Vstávajú oveľa skôr než slnko, o štvrt na štyri. Ked' svet začne ožívať, majú

mnísi za sebou už tretinu svojho dňa, ktorú zasvätili vnútornému životu. Až do ôsmej hodiny večer, keď odchádzajú na odpočinok, striedajú prácu s liturgickými obradmi alebo s chvíľkami modlitby. Veľký dôraz kladú na vzájomné vzťahy a prácu. V ich živote nechýbajú ani starosti. Lenže tu sú jasné priority, jasný smer.

Svoju existenciou, ktorá je naplnená

prácou a modlitbou, mnísi dosvedčujú, že je možné budovať budúcnosť, v ktorej má pokrok svoje miesto. Duchovný rozmer človeka však zostáva na prvom mieste.

Kúsok z bohatstva kláštora pre vás

Citateľom nášho časopisu chceme priblížiť bohatstvo života mníchov, ktorí žijú v prísnom mlčaní. Takto môžu hovoriť svetu. Sú našimi priateľmi, ktorých Boh vybral na túto náročnú cestu, aby boli jeho prorokmi pre súčasnú spoločnosť aj kultúru: majú svedčiť o tom, čo znamená láska a čo znamená vernosť tejto lásky.

Môže to byť zároveň ponuka, niečo ako klopanie Boha na dvere srdca u tých, ktorí v tejto ceste spoznajú svoju možnosť žiť podobne zasvätený život.

Listy z Nového Dvora

Spôsob, akým budeme poznávať život mníchov, je veľmi jednoduchý. Otec Samuel, prior kláštora, posiela

mnohoraké možnosti povolania k svätosti a v službe Božiemu kráľovstvu. Jednou z týchto možností je aj povolanie ku kontemplatívnemu životu.

Otec Samuel objasňuje význam listov

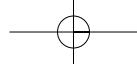
o živote v ich kláštore: „Píšeme vám, pretože zodpovednosť, ktorá je nám zverená a ktorú nesieme tak, ako najlepšie vieme, sa nám nesie ľahšie, ak sa s ňou podelíme so svojimi priateľmi. Píšeme vám aj preto, lebo život, ktorý sa rozvíja okolo nás, môže povzbudiť tých, čo majú viacero ľažok a zatiaľ mŕne hľadajú vyjasnenie na obzore. Čítajte naše správy, prípadne nám píšte a zachovajte si priažeň voči nám.“

Jednoducho smerovať k Bohu

Kláštorný život aj samotný kresťanský život spočívajú v jednoduchom smerovaní našich sŕdc k Pánovi. Veríme, že aj tieto listy môžu byť účinným posolstvom, ktoré bude viesť naše srdcia na ceste k Bohu, aby sme si verne zachovali správny smer.

Z kláštora Matky Božej v Novom Dvore

príležitostne správy zo života bratov mnohým rodinám, farnostiam aj rehoľným komunitám. My chceme tieto jeho správy – listy – preposieláť v rámci Slovenska ako prílohu v našom časopise, aby sme viac poznali bohatstvo a pestrosť duchovného povolania v Božom ľude. Podobne ako don Bosco môžeme mladým naznačovať a predkladať

rok dona Ruu

Premenil prameň na potok

a potok na rieku

Pascual Chávez Villanueva, upravil rhsdb

V to smutné ráno 31. januára 1888, ked' zomrel jeho milovaný otec don Bosco, prevzal na svoje plecia vedenie Saleziánskej spoločnosti. Stal sa prvým nástupcom charizmatického svätca, ktorý si ho osobne celého získal. V apríli 2010 uplynie sto rokov od momentu, ked' aj on, don Michal Rua, odišiel do večnosti.

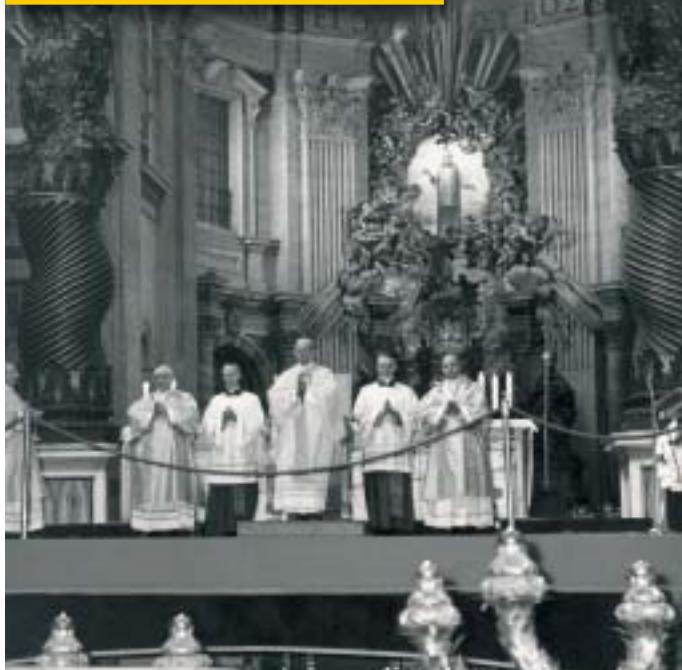
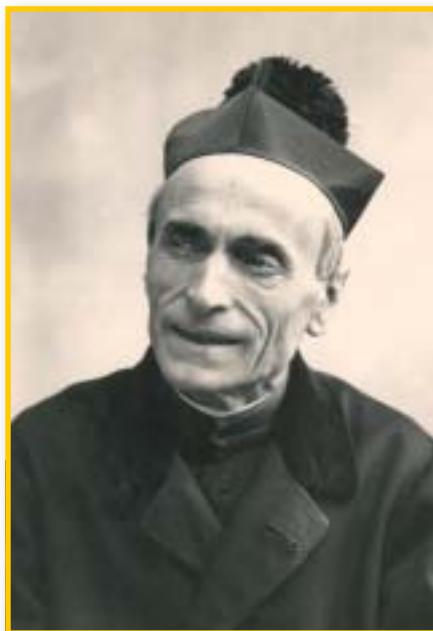
Deviaty nástupca dona Bosca, don Pascual Chávez, vyhlásil pri tejto príležitosti Rok dona Ruu. Tomuto prvému nástupcovi dona Bosca venujeme aj my počas celého roka túto stranu.

DONOV BOSCOV NAJVERNEJŠÍ

Pri blahorečení v roku 1972 poukázal Svätý Otec Pavol VI. v príhovore na diamanty, ktoré žiarili pod skromným a pokorným výzorom dona Ruu. „... bol najvernejší, najskromnejší a zároveň najhodnotnejší syn dona Bosca. Z príkladu Svätcu urobil školu, z jeho života urobil dejiny, z jeho pravidel utvoril ducha, z jeho svätosti urobil model. Premenil prameň na potok a z potoka urobil rieku.“

Jeho príbeh sa začal jedným zvláštnym gestom v ďalekej minulosti. Ked' mal 8 rokov, stalo sa, že naťahoval ruku smerom k donovi Boscovi po medailónik. Ale don Bosco mu podal ľavú ruku a pravou naznačoval, že ju chce rozdeliť na polovicu. „Vezmi si ju, Miško, vez mi si ju.“

Mnoho rokov kráčal žiak popri svätom vodcovi. Michal Rua začal v ora-

tóriu postupne zmýšľa a konať ako don Bosco. Neskôr povedal: „Ked' som mohol pozorovať dona Bosca v jeho najbežnejších chvíľach, robilo to na mňa väčší dojem, než keby som čítal náboženskú knihu.“ Táto prítomnosť pri donovi Boscovi nahromadila do jeho útleho tela toľko pozitívnej energie, že mu vydržala po celý život.

TAJOMNÉ SLOVÁ, KTORÉ SA VRACAJÚ

V októbri 1852 počas výletu do Bechti na sviatok Panny Márie Ružencovej sa uskutočnila obliečka Michala Ruu do reverendy. Mal 15 rokov. Večer prekonal ostýchavosť a spýtal sa dona Bosca: „Pamäťte sa ešte na naše prvé stretnutie? Ked' som si raz od vás pýtal medailónik, urobili ste to zvláštne gesto, ako keby ste si chceli odrezať polovicu ruky a dať mi ju? Povedali ste mi vtedy, že my dvaja si

r o z d e l í m e všetko na polovicu. Čo ste tým chceli povedať?“

A don Bosco mu o d p o v e d a l : „Milý Michal... čím budeš starší, tým to budeš viac chápať. My dvaja si v živote všetko rozdelíme na polovicu. Bolesti, starosti, radosti a všetko ostatné budeme mať spoločné.“ Don Bosco ho týmito jednoduchými slovami urobil svojím univerzálnym dedičom.

Prvý magister novicov, don

Giulio Barberis, bol od dona Ruu mladší o desať rokov a 49 rokov žil po jeho boku ako žiak, spolubrat a dôverný priateľ. V procese blahorečenia dosvedčil: „... jeho úsilím bolo vždy sa prispôsobiť úmyslom dona Bosca a zriekať sa vlastných vízií a mienok. Hned', ako sa dopočul, že don Bosco chce založiť kongregáciu, zložil sľub poslušnosti ako prvý.“

František Kollár

salezián kňaz

* 4. decembra 1913 Špačince
† 27. novembra 2009 Beckov

Don František Kollár sa narodil 4. decembra 1913 v Špačinciah v mnohodetnej rodine. Dve z jeho sestier vstúpili do rehole Dcér sväteho Františka. Ako pätnásťročný nastúpil na saleziánske gymnázium v Šaštine. Spolužiakmi mu boli aj jeho neskorší spolubratia don Andrej Dermek (+ 2003) a don Štefan Sandtner (+ 2006). V roku 1933 vstúpil do noviciátu v Hronskom Beňadiku a 31. júla 1934 zložil prvé rehoľné sluby. V Trnave potom 23. júla 1938 zložil sluby doživotné. Ako technický typ sa v Trnave prejavil pri údržbe domu, keď za chodu vymenil všetky poistky vo veľkej budove. Teologické štúdiá absolvoval v Taliiansku a 29. júna 1943 bol

vysvätený za kňaza. Vrátil sa však chorý. Pôsobil najprv v Bratislave na Trnávke, potom na Miletíčovej a zároveň študoval matematiku a kreslenie. Provinciál chcel mať z neho stavebný dozor nad stavbami saleziánskych domov. Kvôli zdraviu však nemohol v štúdiu pokračovať. V auguste 1948 sa stal katechetom v saleziánskom dome v Topoľčanoch. S oratoriánmi tam nacvičoval divadelné predstavenia. Tu ho zastihla barbarská noc roku 1950. Po internovaní v Podolíci sa dostal na nútené práce v Čechách. Po prepustení v januári 1953 sa vrátil do rodných Špačiniec a pomáhal mame pri práci na hospodárstve. Neskôr dostal možnosť ísiť na dva

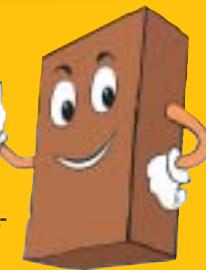
roky pracovať do baní, aby sa potom mohol vrátiť do pastorácie. Pracoval tak v jáchymovských uránových baniach ako elektrikár. Od 15. augusta 1959 dostal pastoračné miesto do Svätého Antona, no ešte v októbri ho preložili za farára do Brodského. Tam si získal nielen miestnych veriacich, ale aj obyvateľov susednej moravskej obce Lanžhot. V Lanžhote bol ako doma. Jeho ďalšími pôsobiskami boli Dolné Orešany a napokon Pezinok. Tu sa stal direktorom Charitného domova (CHD), no najprv bol vedúcim výstavby novej budovy, ktorú jeho zásluhou do dvoch rokov skolovali. Po rokoch pôsobenia v Pezinku ho riaditeľ Ústrednej charity na Slovensku za veľmi neprijemných okolností preložil 20. januára 1989 do CHD v Beckove. Nebol tam ani pol roka. Súhlasil totiž s tým, že pôjde vypomáhať na blumentálsku faru v Bratislave. Tu pôsobil od júna 1989. V roku 1996 sa vrátil do Charitného domu v Pezinku už ako dôchodca. Mal 82 rokov. Ako kňaz vypomáhal, pokial mu sily stačili.

V máji 2004 sa prestúpil do saleziánskeho domu v Hodoch. Pre potrebnú zdravotnú starostlivosť ho začiatkom jesene roku 2009 prijali do CHD v Beckove. Tu strávil posledné mesiace života. Svoju dušu odovzdal Bohu 27. novembra 2009.

Pozývame vás do Tehličky pre Keňu

5. ročník celoslovenského podujatia Tehlička v pôstnom období roku 2010

Prostredníctvom konkrétnych aktivít upriamujeme pozornosť na problémy života najmä detí a mládeže v krajinách tretieho sveta a viedieme k budovaniu solidarity i spoluzodpovednosti za osudy iných.

V minuloročnej Tehličke pre Sudán (2009), do ktorej bolo zapojených vyše 220 škôl a organizácií v 110 mestách a obciach celého Slovenska, sme vyzbierali viac než 70 000 EUR. Hlavná časť tejto sumy smerovala do Juby v južnom Sudáne na výstavbu školy. V nadváznosti na Tehličku sme pokračovali v pomoci Sudánu projektom Adopcia tried: školy, organizácie, podniky i jednotlivci si môžu „adoptovať“ sudánsku triedu a takto pokračovať v podpore tamojších detí a mládeže.

Tehličku v roku 2010 venujeme Keni, predovšetkým „deťom z ulice“ v hlavnom meste Nairobi. Hlavná časť verejnej zbierky pôjde na podporu ich vzdelávania a výchovy v centre Bosco Boys. V súčasnosti tam pôsobia aj dve slovenské misijné dobrovoľníčky.

Do Tehličky pre Keňu sa môžu prihlásiť školy, farnosti, združenia, podniky atď. Prihlášku si možno stiahnuť na www.savio.sk a vyplnenú treba poslať na adresu:
**SAVIO o.z., Miletíčova 7,
821 08 Bratislava.**

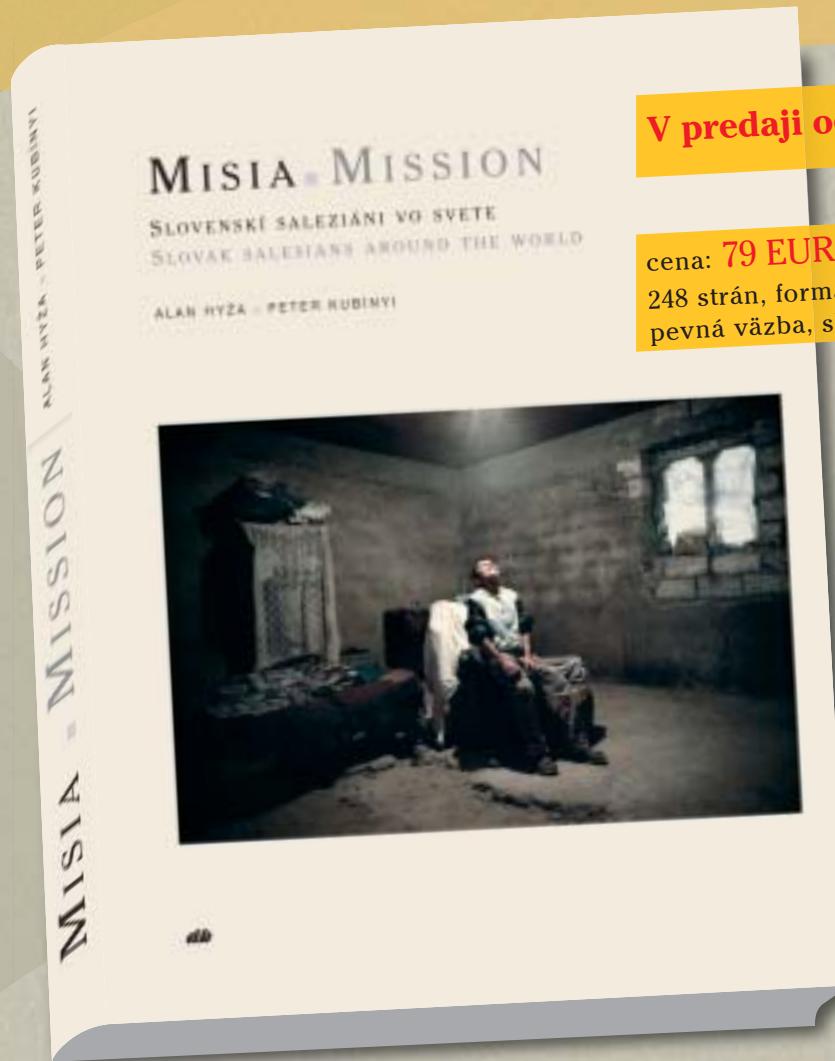

Bližšie informácie na tehlicka@savio.sk
alebo tel.č.: 02/556 404 09, 0910 123 579.

MISIA

SLOVENSKÍ SALEZIÁNI VO SVETE

Jedinečná kniha o slovenských saleziánskych misionároch

V predaji od 16. februára 2010

cena: **79 EUR**

248 strán, formát 220 x 285 mm,
pevná väzba, slovensko-anglické vydanie

Sugestívne a dramatické príbehy skúseného reportéra Petra Kubínyho umocnené emocionálnymi fotografiami uznávaného fotografa Alana Hyžu.

Príbehy a fotografie získali v roku 2009 niekoľko prestížnych novinárskych ocenení.

MISIA – kniha, ktorá by nemala chýbať vo vašej knižnici

Záväzná objednávka:

www.donbosco.sk

Záväzne si objednávam ks knihy MISIA.

Meno a priezvisko

Vydavateľstvo DON BOSCO, Miletičova 7, 821 08 Bratislava 2

Tel.: 02/555 749 92, e-mail: objednavky@donbosco.sk

Ulica a číslo

www.donbosco.sk

Obec PSČ.....

K zásielke účtujeme poštovné